

Sygn. akt III AUa 2068/11 Sygn. akt III AUa 2068/11

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 września 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący - Sędzia: SA Małgorzata Micorek-Wagner (spr.)

Sędziowie: SA Magdalena Tymieńska

SO del. Renata Szelhaus

Protokolant: st. sekr. sądowy Aneta Wąsowicz

po rozpoznaniu w dniu 13 września 2012 r. w Warszawie

sprawy W. S.

przeciwko Dyrektorowi Biura Emerytalnego Służby Więziennej w W.

o wysokość emerytury funkcjonariusza Służby Więziennej

na skutek apelacji W. S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie XIII Wydział Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 20 kwietnia 2011 r. sygn. akt XIII U 932/10

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w Warszawie XIII Wydział Ubezpieczeń Społecznych do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

/-/ M. T. /-/ M. M. - W. /-/ R. S.

Sygn. akt III AUa 2068/11

UZASADNIENIE

W. S. odwołał się od decyzji Dyrektora Biura Emerytalnego Służby Więziennej w W. z dnia (...) r., którą organ rentowy dokonał ponownego ustalenia wysokości emerytury SW W. S. w ten sposób, że obniżył odwołującemu się wskaźnik emerytury za okres od dnia 15 kwietnia 1972 r. do dnia 19 maja 1983 r. z 2,6% podstawy wymiaru do 0,7 % podstawy wymiaru za każdy rok służby we wskazanym okresie i ustalił ponownie wysokość jego emerytury od dnia 1 stycznia 2010 r., na kwotę 702,45zł.

Odwołujący się zakwestionował zgodność przepisów będących podstawą wydania powyższej decyzji z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej oraz wskazał na ochronę praw nabytych.

W odpowiedzi na odwołanie Dyrektor Biura Emerytalnego Służby Więziennej wniósł o oddalenie odwołania wskazując, że zaskarżona decyzja jest zgodna ze wskazanymi w odwołaniu przepisami prawa.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołujący W. S., urodzony (...), pełnił służbę w organach bezpieczeństwa państwa w okresie od dnia 15 kwietnia 1972 r. do dnia 19 maja 1983 r. (k. 14). Z przedstawionej przez Instytut Pamięci Narodowej szczegółowej informacji o przebiegu służby W. S. wynika, że w okresach:

- od dnia 15 kwietnia 1972 r. do dnia 31 lipca 1972 r. pełnił on służbę w (...) Oddziale (...) w S., na stanowisku młodszego kontrolera,
- od dnia 1 sierpnia 1972 r. do dnia 21 stycznia 1973 r. pełnił on służbę w (...) Oddziale (...) w S., na stanowisku podoficera operacyjnego - młodszego kontrolera,
- od dnia 22 stycznia 1973 r. do dnia 31 maja 1976 r. pełnił on służbę w (...) Oddziale (...) w S., na stanowisku młodszego kontrolera,
- od dnia 1 czerwca 1976 r. do dnia 19 maja 1983 r. pełnił on służbę w P.- (...) Ochrony (...) w S., na stanowisku młodszego kontrolera.

Decyzją z dnia 27 grudnia 1988 r., znak R- (...) przyznano W. S. prawo do emerytury Służby Więziennej.

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 24, poz. 145), decyzją z dnia 1 grudnia 2009 r., Dyrektor Biura Emerytalnego Służby Więziennej w W. dokonał ponownego ustalenia wysokości emerytury W. S., na podstawie przedstawionej przez Instytut Pamięci Narodowej Informacji o przebiegu służby Nr (...) z dnia 28 lipca 2009 r., z której wynikało, iż W. S., w okresie od dnia 15 kwietnia 1972 r. do dnia 19 maja 1983 r., pełnił służbę w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2007 r. Nr 63, poz. 425, ze zm.) - informacja k. 145 a.r.

Na podstawie tej decyzji, wskaźnik podstawy wymiaru emerytury odwołującego się za okres od dnia 15 kwietnia 1972 r. do dnia 19 maja 1983 r. obniżono z 2,6% podstawy wymiaru do 0,7% podstawy wymiaru za każdy rok służby we wskazanym okresie. Ponownie ustalona wysokość emerytury z tytułu wysługi wraz z podwyższeniem, o którym mowa w art. 15 ust. 2, 3, 3a stanowi 33,28% podstawy wymiaru i wynosi kwotę 702,45 zł. (decyzja - k. 148 a.r.)

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dokumentów złożonych do akt sprawy, których autentyczność oraz prawdziwość nie były kwestionowane przez żadną ze stron.

W tak ustalonym stanie faktycznym, Sąd Okręgowy zważył, że odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie i oddalił je, wyrokiem z dnia 20 kwietnia 2011 r.

W uzasadnieniu tego wyroku Sąd I instancji zważył, co następuje.

W dniu 16 marca 2009 r. weszła w życie ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej, która wprowadziła do ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 8, poz. 67 ze zm.) - przepis art. 15b, określający zasady obliczania wysokości emerytury dla osób, które pozostawały w służbie przed 2 stycznia 1999

r. i pełniły służbę w charakterze funkcjonariuszy w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. Nr 63, poz. 425 ze zm.).

Zgodnie z powołanym wyżej przepisem art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r., organami bezpieczeństwa państwa, w rozumieniu ustawy, są:

- 1. Resort Bezpieczeństwa Publicznego Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego,
2. Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego,
3. Komitet do spraw Bezpieczeństwa Publicznego,
4. jednostki organizacyjne podległe organom, o których mowa w pkt 1-3, a w szczególności jednostki Milicji Obywatelskiej w okresie do dnia 14 grudnia 1954 r.,
5. instytucje centralne Służby Bezpieczeństwa Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz podległe im jednostki terenowe w wojewódzkich, powiatowych i równorzędnych komendach Milicji Obywatelskiej oraz wojewódzkich, rejonowych i równorzędnych urzędach spraw wewnętrznych,
6. Akademia Spraw Wewnętrznych,
7. Zwiad Wojsk Ochrony Pogranicza,
8. Zarząd Główny Służby wewnętrznej jednostek wojskowych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz podległe mu komórki,
9. Informacja Wojskowa,
10. Wojskowa Służba Wewnętrzna,
11. Zarząd II Sztabu Generalnego Wojska Polskiego,
12. inne służby Sił Zbrojnych prowadzące działania operacyjno-rozpoznawcze lub dochodzeniowo - śledcze, w tym w rodzajach broni oraz w okręgach wojskowych. Stosownie do dyspozycji § 14 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 października 2004 r. w sprawie trybu postępowania i właściwości organu w zakresie zaopatrzenie emerytalnego funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 239, poz. 2404), środkiem dowodowym potwierdzającym datę i podstawę zwolnienia ze służby oraz okres służby jest zaświadczenie o przebiegu służby, sporządzone na podstawie akt osobowych funkcjonariusza, wystawione przez właściwe organy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej. Natomiast z przepisu art. 13a ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 8, poz. 67 ze zm.) wynika, że na wniosek organu emerytalnego właściwego według niniejszej ustawy, Instytut Pamięci Narodowej - Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, sporządza na podstawie posiadanych akt osobowych i w terminie 4 miesięcy od dnia otrzymania wniosku, przekazuje organowi emerytalnemu, informacje z przebiegu służby wskazanych funkcjonariuszy w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów. Zgodnie z treścią art. 13a ust. 5 informacja

powyższa jest równoważna z zaświadczeniem o przebiegu służby sporządzanym na podstawie akt osobowych przez właściwe organy służb, o których mowa w art. 12.

Zgodnie z brzmieniem art. 15b ust. 1 powołanej wyżej ustawy, w przypadku osoby, która pełniła służbę w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów i która pozostawała w służbie przed dniem 02 stycznia 1999 r., emerytura wynosi:

• 1)

- 1) 0,7% podstawy wymiaru - za każdy rok służby w organach bezpieczeństwa państwa w latach 1944-1990;
- 2) 2,6 % podstawy wymiaru - za każdy rok służby lub okresów równorzędnych ze służbą, o których mowa w art. 13 ust. 1 pkt 1, la oraz pkt 2-4.

Z kolei dyspozycja art. 15b ust. 2 stanowi, że przepisy art. 14 i 15 stosuje się odpowiednio.

Przepis art. 14 ustawy dotyczy doliczania do wysługi emerytalnej konkretnych okresów przypadających po zwolnieniu ze służby.

Zgodnie z treścią art. 15 ust. 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, emerytura dla funkcjonariusza, który pozostawał w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r., wynosi 40% podstawy jej wymiaru za 15 lat służby i wzrasta o:

• 1) 1)

- 1) 2,6% podstawy wymiaru - za każdy dalszy rok tej służby;
- 2) 2,6% podstawy wymiaru - za każdy rok okresów składkowych poprzedzających służbę, nie więcej jednak niż za trzy lata tych okresów;
- 3) 1,3% podstawy wymiaru - za każdy rok okresów składkowych ponad trzyletni okres składkowy, o którym mowa w pkt 2;
- 4) 0,7% podstawy wymiaru - za każdy rok okresów nieskładkowych poprzedzających służbę.

Ponadto w myśl dyspozycji ust. 2 cytowanego artykułu, emeryturę podwyższa się o:

1) 2% podstawy wymiaru za każdy rok służby pełnionej bezpośrednio w charakterze nurków i pływaczy oraz w zwalczaniu fizycznym terroryzmu;

• 2) 2) 2)

2) 1% podstawy wymiaru za każdy rok służby pełnionej bezpośrednio:

- a. w składzie personelu latającego na samolotach i śmigłowcach,
- b. w składzie załóg nawodnych jednostek pływających,
- c. w charakterze skoczków spadochronowych i saperów,
- d. w służbie wywiadowczej za granicą;

3) 0,5% podstawy za każdy rok służby pełnionej w warunkach szczególnie zagrażających życiu i zdrowiu.

Stosownie do dalszego brzmienia przepisu art. 15, emeryturę podwyższa się o 0,5% podstawy wymiaru za każdy rozpoczęty miesiąc pełnienia służby na froncie w czasie wojny oraz w strefie działań wojennych (ust. 3). Jeżeli w wysłudze emerytalnej są uwzględniane okresy służby wojskowej, o których mowa w art. 13 ust. 1 pkt 2, emeryturę

podwyższa się na zasadach przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych (ust. 3a). Emeryturę podwyższa się o 15% podstawy wymiaru emerytowi, którego inwalidztwo pozostaje w związku ze służbą (ust. 4). Przy ustalaniu prawa do emerytury i obliczaniu jej wysokości okresy, o których mowa w ust. 1 i 2, ustala się z uwzględnieniem pełnych miesięcy (ust. 5). Przepisy art. 14 ust. 6 i 7 stosuje się odpowiednio (ust. 5a).

W. S. w odwołaniu od decyzji nie kwestionował faktu pełnienia służby w organach bezpieczeństwa państwa (Wojska Ochrony P.), ani okresu tej służby. Swoje stanowisko procesowe oparł na kwestionowaniu zgodności aktu prawnego będącego podstawą wydanej decyzji z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej.

Kwestia zgodności powołanych na wstępie rozważań przepisów ustawy była tymczasem przedmiotem rozważań Trybunału Konstytucyjnego w kontekście jej zgodności z ustawą zasadniczą. Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 24 lutego 2010 r. w punkcie 4 uznał, iż art. 15b ust. 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji (...) jest zgodny z art. 2, art. 10, art. 30, art. 32 i art. 67 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji oraz nie jest niezgodny z art. 42 Konstytucji. W uzasadnieniu tego wyroku Trybunał Konstytucyjny podkreślił, iż z konstytucyjnej zasady zaufania do państwa i stanowionego przez niego prawa nie wynika w żaden sposób, że każdy bez względu na cechujące go właściwości może zakładać, że unormowanie jego praw socjalnych nie ulegnie nigdy w przyszłości zmianie na jego niekorzyść. Zdaniem Trybunału ustawodawca był upoważniony pomimo upływu 19 lat od zmiany ustrojowej do wprowadzenia regulacji obniżającej w racjonalnie miarkowany sposób świadczenia emerytalnego za okres służby w organach bezpieczeństwa publicznego, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów. Trybunał Konstytucyjny podkreślił także, iż zasada ochrony praw nabytych zakazuje arbitralnego znoszenia lub ograniczenia praw podmiotowych przysługujących jednostce lub innym podmiotom prywatnym występującym w obrocie prawnym. Zaznaczył jednak, iż ochrona praw nabytych nie oznacza przy tym nienaruszalności tych praw i nie wyklucza stanowienia regulacji mniej korzystnych, jeżeli przemawiają za tym inne zasady, normy lub wartości konstytucyjne. Zdaniem Trybunału, zasada ochrony praw nabytych nie ma zastosowania do praw nabytych niesłusznie lub niegodziwie, a także praw nie mających oparcia w założeniach obowiązującego w dacie orzekania porządku konstytucyjnego (vide orzeczenie z dnia 11 lutego 1992 r., sygn. K 14/91, OTK w 1992 r. cz. I, wyrok z dnia 23 listopada 1998 r., sygn. SK 7/98, OTK ZU nr 7/1997, poz. 114, wyrok z dnia 22 czerwca 1999 r., sygn. K 5/99, OTK ZU nr 5/1999, poz. 100). Trybunał zważył także, iż chroniąc prawa nabyte nie można przyjąć, że każda zmiana istniejącej regulacji, która byłaby zmianą na niekorzyść pewnej grupy obywateli, jest ustawodawczo zakazana, w związku, z czym nie ma też wystarczających podstaw, aby twierdzić, iż ustawodawca nie może ocenić negatywnie dokonanych wcześniej rozwiązań legislacyjnych. Zadaniem Trybunału, ustawodawca ustanawiając kwestionowane przepisy dał wyraz negatywnej ocenie działalności organów bezpieczeństwa państwa komunistycznego, o czym świadczy zarówno przebieg prac legislacyjnych jak też treść samej preambuły ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. W preambule tej ustawodawca stanowi wyraźnie, iż kierował się „zasadą sprawiedliwości społecznej wykluczającą tolerowanie i nagradzanie bezprawia”. W ocenie Trybunału w demokratycznym państwie prawnym jednym z kluczowych instrumentów ochrony jego podstawowych zasad jest odpowiedzialność, która obejmuje czyny wynikające z urzeczywistnienia celów źle wybranych i niezrealizowanych- celów wybranych dobrze. W tym sensie gwarancje bezkarności oraz przywilejów ekonomicznych pochodzących z budżetu państwa za służbę w instytucjach i organach stosujących w dyktaturze represje, nie mogą być traktowane jako element praw słusznie nabytych! Ustawodawca negatywnie ocenił sam fakt podjęcia służby w organach bezpieczeństwa Polski Ludowej ze względu na jednoznacznie ujemną ocenę tych organów. Jednocześnie w razie udzielenia przez funkcjonariusza w czasie służby w takiej policji pomocy osobie represjonowanej za działanie opozycji demokratycznej i niepodległościowej ustawodawca przewidział utrzymanie uprzywilejowanych świadczeń emerytalnych na dotychczasowych zasadach (art. 15b ust. 3 i 4 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy, dodany przez art. 2 pkt 3 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r.). Zdaniem Trybunału Konstytucyjnego prawa emerytalne nabyte przez adresatów kwestionowanych przepisów zostały nabyte niegodziwie, bowiem nie można uznać celów i metod działania organów bezpieczeństwa Polski Ludowej za godziwe. W związku z powyższym służba w instytucjach i organach państwa, które systemowo naruszały przyrodzone prawa człowieka i rządu prawa nie może w demokratycznym państwie prawnym uzasadniać roszczeń do utrzymania uzyskanych wcześniej przywilejów. W opinii Trybunału ustawodawca, ograniczając w zakwestionowanych przepisach

niesłusznie nabyte przywileje emerytalne funkcjonariuszy organów bezpieczeństwa Polski Ludowej sięgnął do środka adekwatnego dla uzyskania usprawiedliwionego celu, uczynił to zarazem w sposób możliwie najmniej uciążliwy dla adresatów zakwestionowanych norm. Zdaniem Trybunału ustawodawca nie przekroczył również kompetencji władzy ustawodawczej przewidzianych w Konstytucji. Kwestionowane przepisy nie przewidują wymierzenia zbiorowej kary funkcjonariuszom organów bezpieczeństwa Polski Ludowej, a jedynie obniżenie im uprzywilejowanych świadczeń emerytalnych do poziomu średniej emerytury powszechnej.

W kwestii zgodności art. 15b ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy (...) z art. 32 Konstytucji (zasada równości), Trybunał Konstytucyjny stwierdził, iż z zasady tej wynika nakaz jednakowego traktowania podmiotów prawa w obrębie określonej kategorii, a zatem wszystkie podmioty prawa charakteryzujące się w równym stopniu daną cechą istotną powinny być traktowane równo, a więc według jednakowej miary. Jeżeli zatem prawodawca różnicuje podmioty prawa, które charakteryzują się wspólną cechą istotną to wprowadza odstępstwo od zasady równości. W ocenie Trybunału jednak takie odstępstwo nie musi oznaczać naruszenia art. 32 Konstytucji. W opinii Trybunału jest ono dopuszczalne, jeżeli kryterium różnicowania pozostaje w racjonalnym związku z celem i treścią danej regulacji, wymaga interesu, któremu różnicowanie ma służyć, pozostaje w odpowiedniej proporcji do wagi interesów, które zostaną naruszone w wyniku wprowadzonego różnicowania oraz dodatkowo kryterium różnicowania pozostaje w związku z innymi wartościami, zasadami czy normami konstytucyjnymi uzasadniającymi odmienne traktowanie podmiotów podobnych. Wspólną cechą Wszystkich funkcjonariuszy bezpieczeństwa Polski Ludowej jest ich służba w określonych w ustawie organach bezpieczeństwa państwa w latach 1944-1990. Ta cecha różni istotnie funkcjonariuszy od pozostałych funkcjonariuszy służb mundurowych przed 1990 r. Ustawodawca przyjąwszy wspólną cechę istotną w sposób jednakowy potraktował funkcjonariuszy organów bezpieczeństwa Polski Ludowej. Tym samym Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że kwestionowane przepisy są zgodne z art. 32 Konstytucji.

Nieuzasadniony jest również zarzut odwołującego dotyczący rażącej sprzeczności kwestionowanych przepisów ustawy z rezolucją Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy nr 1096 z dnia 27 czerwca 1966 r. oraz ze związanymi z tym dokumentem wytycznymi mającymi zapewnić zgodność ustaw lustracyjnych i podobnych środków administracyjnych z wymogami państwa opartego na rządach prawa. Trybunał Konstytucyjny odnosząc się do tego zarzutu wskazał, iż brak w ww. dokumencie zalecenia by rozliczenia z okresem komunistycznym mogły odbywać się tylko w ciągu 10 lat po obaleniu dyktatury.

Analizując materiał dowodowy zgromadzony w niniejszej sprawie, w szczególności informację o przebiegu służby złożoną przez Instytut Pamięci Narodowej, należy uznać za bezsporne, że odwołujący się, w okresie od dnia 01 listopada 1971 r. do dnia 31 lipca 1990 r., pełnił służbę w organach bezpieczeństwa państwa w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990. Odwołujący nie kwestionował w trakcie procesu, ani faktu pełnienia służby w organach bezpieczeństwa państwa, ani okres pełnienia tej służby. Informacja Instytutu Pamięci Narodowej, złożona na wezwanie Sądu Okręgowego, jest również tożsama co do okresu pełnienia służby z informacją przedstawioną organowi rentowemu. Skoro zatem odwołujący pełnił służbę w organach bezpieczeństwa państwa, to organ emerytalny prawidłowo, na podstawie powołanych na wstępie rozważa przepisów, dokonał obniżenia emerytury do poziomu wynikające z treści art. 15b ust. ustawy. Organ emerytalny również prawidłowo ustalił wysokość przysługującego odwołującemu świadczenia. W ocenie Sądu Okręgowego, przepis art. 15b ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji (...) jest przepisem szczególnym w stosunku do przepisu art. 15 ustawy i zmienia zasady obliczania emerytury policyjnej dla określone grupy osób. Treść art. 15b ust. 1 odnosi się do okresów służby w określonym charakterze, która w innej sytuacji (gdyby nie była to służba w organach bezpieczeństwa państwa w latach 1944-1990) stanowiłaby 40% podstawy wymiaru za 15 lat służb (przeciętnie 2,6% za każdy rok) i po 2,6% podstawy wymiaru za każdy dalszy rok tej służby. Należy zwrócić uwagę, że ust. 2 tego przepisu mówi o odpowiednim, stosowaniu przepisów art. 14 i 15. Oznacza to, że nie zmieniono zasad liczenia emerytur policyjnych w innych przypadkach, tj. np.: doliczania do wysługi emerytalnej okresów przypadających po zwolnieniu ze służby, uwzględniania okresów składkowych i nieskładkowych poprzedzających służbę itd. Dyspozycja art. 15 nie może być bowiem sprowadzona do ustalenia wysokości emerytury jako odpowiadającej 40% podstawy-jej wymiaru za 15 lat służby, a norma zawarta w art. 15b ust.

2 przewidująca odpowiednie stosowanie przepisów art. 14 i 15 nie może być sprowadzona do prostej konkluzji, również w przypadku funkcjonariuszy, którzy pełnili służbę w organach bezpieczeństwa państwa, zastosowanie znajdzie gwarancja ustanowiona w ust. 1 art. 15 (emerytura będzie wynosiła 40 % podstawy jej wymiaru za 15 lat służby). Przeciwno przyjęciu takiej interpretacji przemawia kilka argumentów. Po pierwsze literalne brzmienie przepisu art. 15b ust. 1 pkt 1 wskazuje wprost, iż ustawodawca odstąpił tu od przyjętej w art. 1 ust. 1 zasady liczenia podstawy wymiaru emerytury i nakazał w przypadku funkcjonariuszy organów bezpieczeństwa państwa (wprost wymieniona grupa podmiotów niewątpliwie węższa od kręgu podmiotów, którego dotyczy art. 15 - wszyscy funkcjonariusze) liczyć: 0,7% podstawy wymiaru - za każdy rok służby w organach bezpieczeństwa państwa w latach 1944-1990 i dopiero w dalszej kolejności odpowiedni zastosować dyspozycję art. 15 (a więc np.: do podwyższeń). Podkreślić przy tym należy iż w pkt 1 ust. 1 art. 15b nie zawarto żadnego ograniczenia zastosowania mnożnik 0,7%.

Mając na uwadze całość powyższych rozważań, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.

Powyższy wyrok został zaskarżony w całości apelacją W. S., w której zarzucił on temu orzeczeniu naruszenie prawa materialnego przez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, w szczególności art. 15 i art. 15b ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin, poprzez pominięcie art.15 przy ustalaniu wysokości emerytury policyjnej i zastosowanie wyłącznie art.15b tej ustawy. Powołując się na powyższe zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez ustalenie wysokości emerytury policyjnej z uwzględnieniem 40% podstawy wymiaru emerytury za pierwsze 15 lat służby, zgodnie z art.15 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin i zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych. W uzasadnieniu apelacji skarżący podkreślił, że

wola ustawodawcy przy wprowadzaniu zmiany do ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin, było pozostawienie zasady, zgodnie z którą, po pierwszych 15 latach pracy każdemu funkcjonariuszowi przysługuje emerytura w wysokości 40% podstawy jej wymiaru. (Biuletyn nr 1655/VI Komisji Administracji i Spraw Wewnętrznych nr 90 z dnia 17.12.2008 r., druku 1353-A Sejmu RP VI Kadencji - 32 posiedzenie z dnia 16.12.2008 r.). Ponadto, w ocenie apelującego, przepisy ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin, budzą poważne wątpliwości co do zgodności przepisów tej ustawy z wyrażonymi w Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie 4 listopada 1950 roku, ratyfikowanej przez Polskę w dniu 19 stycznia 1993 roku (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284), zasadą prawa do rzetelnego procesu wynikająca z art.6, zasadą zakazu karania bez podstawy prawnej z art.7, prawem do skutecznego środka odwoławczego wynikającego z art.13, zasadą zakazu dyskryminacji z art.14 oraz wskazaną w art. 1 Protokołu nr 1 do Konwencji - zasadą ochrony własności. Zgodnie z art. 9 Konstytucji ratyfikowane umowy międzynarodowe są częścią polskiego porządku prawnego, a Rzeczpospolita Polska zobowiązana jest do przestrzegania prawa międzynarodowego.

Na rozprawie przed Sądem Apelacyjnym w dniu 13 września 2012 r., W. S. oświadczył, że zaprzecza, aby w spornym okresie pełnił służbę w **zwiadzie** Wojsk Ochrony P. (protokół tej rozprawy - k. 93 akt sądowych).

Sąd Apelacyjny Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie zważył, co następuje:

Apelacja podlega uwzględnieniu, jako zmierzająca do uchylecia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Apelacyjny na wstępie pragnie wskazać i podkreślić, że zasadą jest, że subsumpcja następuje jako konsekwencja ustalonego w sprawie stanu faktycznego.

Zważyć należy, że Sąd Okręgowy, choć dokonał szczegółowej analizy stosownych przepisów, to jednak, gdy chodzi o ustalenia faktyczne, nie wyszedł poza ustalenie, że W. S. pełnił służbę w organach bezpieczeństwa państwa w okresie od 15 kwietnia 1972 r. do 19 maja 1983 r. Po pierwsze, tę okoliczność ustalił na podstawie informacji IPN z dnia 28 lipca 2009 r. (w aktach rentowych) i drugiej, nadesłanej przy piśmie z dnia 10 listopada 2010 r. (k.13 i k.14 akt sądowych), uznając je za zgodne z rzeczywistym stanem rzeczy. W uzasadnieniu swojego orzeczenia Sąd Okręgowy przy tym szczegółowo nie oceniał jednostek, w których wg IPN i w konsekwencji, w ocenie również tego Sądu, odwołujący się pełnił służbę, którą należy zakwalifikować jako służbę w organach bezpieczeństwa państwa w rozumieniu art. 2 ustawy z 18 października 2006 r. o ujawnieniu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2007 r. Nr 63, poz. 425 ze zm.). Za miarodajne dla wydania merytorycznego rozstrzygnięcia w sprawie Sąd I instancji uznał wyżej opisane informacje IPN o przebiegu służby skarżącego, nie poddając ich jakiegokolwiek merytorycznej weryfikacji, choć Sąd z urzędu winien baczyć na to, aby w sprawie zastosowane zostało właściwe prawo materialne. Tymczasem kontrola decyzji o ponownym ustaleniu wysokości emerytury policyjnej w oparciu o art. 15b ustawy z 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2007 r. Nr 63, poz. 425 ze zm.) wymaga stwierdzenia, że organ emerytalny prawidłowo zastosował się do dyspozycji art. 13a ust. 4 tej samej ustawy. Inaczej rzecz ujmując, rzecz dotyczy stwierdzenia, że decyzja wydana została w oparciu o informację IPN o przebiegu służby funkcjonariusza w organach bezpieczeństwa państwa w rozumieniu art. 2 ustawy z 18 października 2006 r. o ujawnieniu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2007 r. Nr 63, poz. 425 ze zm.), **a informacja ta nie jest obarczona błędami.**

W sprawie niniejszej Sąd Okręgowy uchylił się od ustalenia i rozstrzygnięcia, **czy wskazany w zaskarżonej decyzji cały okres pełnienia przez odwołującego się służby, był w istocie okresem służby apelującego w organach bezpieczeństwa państwa w rozumieniu art. 2 ustawy z 18 października 2006 r. o ujawnieniu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990** oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2007 r. Nr 63, poz. 425 ze zm.). Należy bowiem podkreślić, że sąd powszechny (sąd ubezpieczeń społecznych), rozpoznający sprawę z odwołania od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w Warszawie w sprawie ponownego ustalenia (obniżenia) wysokości emerytury policyjnej byłego funkcjonariusza Służby Bezpieczeństwa, nie jest związany treścią informacji o przebiegu służby w organach bezpieczeństwa państwa sporządzonej przez Instytut Pamięi Narodowej – zarówno co do faktów (co do przebiegu służby), jak i co do oceny prawnej, czy służba w określonej jednostce organizacyjnej stanowiła służbę w organach bezpieczeństwa państwa w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnieniu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944- 1990 oraz treści tych dokumentów (Dz.U. z 2007 r. Nr 63, poz. 425 ze zm.). Bezsprzecznie, w świetle art. 13a ust. 1 i ust. 5 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U. z 2004 r. Nr 8, poz. 67 z późn. zm.) oraz § 14 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 października 2004 r. w sprawie trybu postępowania i właściwości organu w zakresie zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu i Państwowej Straży Pożarnej oraz ich rodzin (Dz.U. Nr 239, poz. 2404 ze zm.), związanie to dotyczy jedynie organu emerytalnego, który przy wydawaniu decyzji musi kierować się danymi zawartymi w informacji o przebiegu służby. Fragmentaryczna i niepoprzedzona logicznym wywodem prawnym uwaga Sądu Okręgowego, iż brak jest podstaw, by kwestionować treść zgromadzonych w aktach dokumentów, nie stanowi prawidłowej i merytorycznej oceny tej kwestii.

Z przedstawionej przez Instytut Pamięci Narodowej szczegółowej informacji o przebiegu służby W. S. (k. 14 akt sądowych) wynika, że w okresach:

- od dnia 15 kwietnia 1972 r. do dnia 31 lipca 1972 r. pełnił on służbę w (...) Oddziale (...) w S., na stanowisku młodszego kontrolera,
- od dnia 1 sierpnia 1972 r. do dnia 21 stycznia 1973 r. pełnił on służbę w (...) Oddziale (...) w S., na stanowisku podoficera operacyjnego - młodszego kontrolera,
- od dnia 22 stycznia 1973 r. do dnia 31 maja 1976 r. pełnił on służbę w (...) Oddziale (...) w S., na stanowisku młodszego kontrolera,
- od dnia 1 czerwca 1976 r. do dnia 19 maja 1983 r. pełnił on służbę w P. - (...) Ochrony (...) w S., na stanowisku młodszego kontrolera.

Tymczasem, zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. Nr 63, poz. 425 ze zm.), organem bezpieczeństwa państwa, w rozumieniu ustawy, jest **zwiad** Wojsk Ochrony P.,

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, wyjaśnienie wyżej opisanej kwestii wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Sąd I instancji nie przeprowadził bowiem żadnego postępowania dowodowego, celem ustalenia faktycznego przebiegu służby odwołującego się w spornym okresie i ewentualnego zakwalifikowania tej służby, w zależności od dokonanych ustaleń, jako pełnionej w organach bezpieczeństwa państwa.

W opisanych wyżej okolicznościach należy zatem przyjąć, że zaniechanie przez Sąd Okręgowy podjęcia jakiejkolwiek aktywności w zakresie przeprowadzenia koniecznych ustaleń na podstawie dopuszczonych prawidłowo dowodów i następnie dokonania oceny okoliczności będących istotą sporu, uprawniało Sąd Apelacyjny do uznania, że Sąd I instancji nie rozpoznał istoty sprawy i w konsekwencji do uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu.

Mając na uwadze wszystkie wyżej przedstawione okoliczności faktyczne i argumenty prawne i uznając, że prawidłowe wyrokowanie w sprawie wymaga ustalenia w tym względzie stanu faktycznego sprawy oraz przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości, Sąd Apelacyjny orzekł, jak w wyroku, z mocy art. 386 § 4 k.p.c. i art. 108 § 2 k.p.c.

Sędziowie: PRZEWODNICZĄCY

M. M. (2) M. - W.

R. S.